

15/1 50

14-01-039

Revolusjon eller katastrofe?

— Av cand. philol. Trygve Mong —

Paul Kurowski og Max Bladec, som begge nylig ble ekskludert fra det tyske kommunistparti. De sier at de begge har sunget Internasjonalen i femogtyve år, men at de for første gang har sett den levde i Caux.

JEG sitter i syvende etasje i Grand Hotell og stirrer ut i varmedisen som ligger som en lett, fin tåke over Genfersjøen. Vannflaten flere hundre meter nedenunder skinner med en vakker grønnblå farge i solskinnet, Rhonen snor seg likt et grått bånd over sletten, og børte på den andre siden av dalen ser man fjellene i Haute-Savoie som tilhører Frankrike.

Dette er Sveits. Naturen her er slett ikke ulik den man finner omkring Hardangerfjorden og Sogn: høye fjell, sjø og fossefall, vide bygder og meget skog i de lange liene. Men trass i alt virker det hele så parkmessig, så vel-dyrket og sivilisert at man med ett blir grepet av lengsel etter de massive, ville, grå, norske fjell. Det mest bemerkelsesverdige er kanskje markene i all sin plysj-grønne deilighet, der de følger fjellene bratt opp, alle tyngdelover til tross.

Nede ved Lac Lehman ligger byene: Lausanne, Montreux, Genève med en mengde landsbyer innimellom, byer med presis slike hus som man har sett på maleriske bilder — hvitkalkete, med grønne vindusskodder og

frodige blomsterkasser utenfor vinduene. Sikker smak og gammel kultur har her gått sammen om å skape en byggekunst som ved sin skjønnhet må beta enhver reisende.

Når man går på disse renslige gatene, omgitt av hoteller, magasiner og stortrafikk, kan man, når man legger hodet bakover, skimte setrene fem-seks hundre meter oppe, hvor de feite sveitskerkyrne gjør seg tunge og kjøtt-rike før de vender hjem til sine respektive kantoner til høsten.

DETTE er altså Caux (uttales i østnordtysk som 'Kax') Norge kjenner av navn, men vel få har dypere kjennskap til. Før krigen var Caux et av Sveits' best kjente hotell-sentra, her kom tsaren av Russland med sitt følge, her bodde en østerriksk prinsesse dagen før hun ble myrdet i Genève.

Man kommer til Montreux med en av de mange transkontinentale jernbaner og tar tannhjulsbanen oppover et par tre kilometer. Så står man på stasjonen i Caux.

Stedet består av to kjempehoteller, to små kirker, en håndfull pensjonater diskret bortgjemt mellom trærne, en bensinstasjon og så det huset hvor stedets frisør, tobakkhandler og kolonialkjøpmann holder til.

Men det hele domineres av det tidligere »Caux Palace«, som i dag er omdøpt til Mountain House, og kjent i alle fem verdensdeler under dette navn.

Under krigen var det asyl for flyktninger og fanger, som hadde klart å slippe ut av fangenskapet. Det ble sterkt ramponert som følge av dette og hele stasen holdt på å gå til et opphoggingsfirma som ville selge det hele stykke for stykke.

Sakene tok imidlertid en ny vending da representanter for fem nasjoner innfant seg hos eierne og med overbevisningens styrke skisserte opp for dem hva dette stedet kunne komme til å

bety for et fritt Europa dersom det ble omgjort til et utdannelses- og treningssentrum for »demokratiets inspirerte ideologi«. Så ble dette syvetasjes kjempehotellet, det nåværende »Mountain House«, solgt for en pris som lå lavere enn skraphandlerne hadde tilbudt. Mange framsynte og gavmilde sveitsere ofret inntekt, sparepenger og eiendeler for å kunne realisere planen om å gjøre dette stedet til verdensentrum for Moralsk Opprustning.

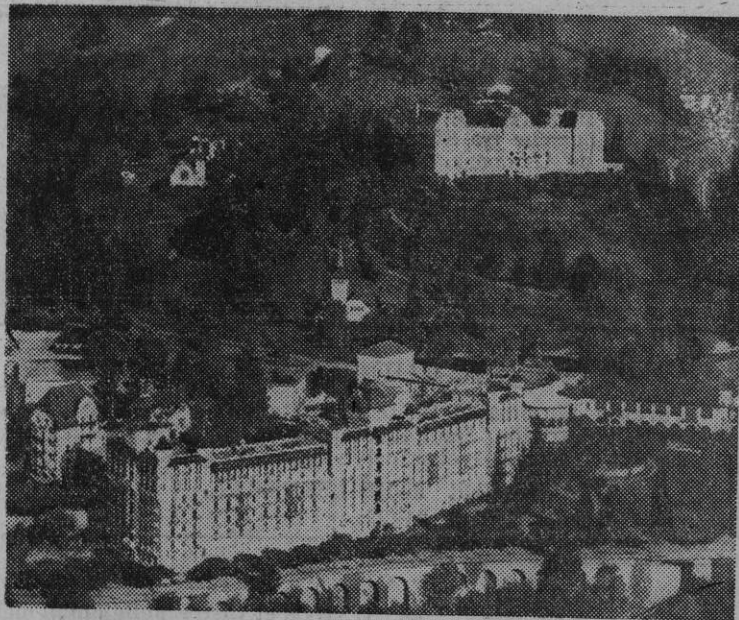
MOUNTAIN HOUSE ligger på skrenten, hvitt og blendende i det skarpe sommerlyset, med rødt teglsteinstak, med balkonger og gallerier, delvis bygd i »middelalder-stil« med snodige tårn og murkranser. Og når man går gjennom disse salene, med sine stukk-tak og veggmalier, blir huset noe mer enn et for-dums luksushotell hvor Europas overklasse møttes til galante eventyr. Det blir et monument over en svunnen tid.

I dag kommer mennesker fra alle verdensdeler og samfunns-lag hit: statsmenn og kontorister, husmødre og adelsdamer, arbeidere og arbeidsgivere i broket blanding.

Når man, som jeg, har en solid kristen-ortodoks bakgrunn, kommer man hit med atskillig reform-iver. Nå skal man få sagt disse overfladiske mennesker et Pauli ord om virkelig, sann kristendom. Men som så ofte er motivene blandet: man har også et lite ønske om å ha det festlig, møte interessante mennesker, knytte forbindelser — Denne blandingen av forargelse og sensasjonslyst er en eiendommelig sinnstilstand å komme til et sted i — men uvanlig er den neppe.

La det derfor med en gang være sagt: reis ikke til Caux for å ha det moro. Det er verdens mest ubehagelige sted å være på, på tross av skjønnheten og en kost som ikke står tilbake for noe (NB!) norsk hotell.

SPØR man så med all skepsis: hvorfor er det så ubehagelig å være i Caux, må jeg svare: simpelthen fordi man møter seg selv. Man står plutselig ansikt til ansikt med sin forfengelighet, selvsyke og egoisme — hele dette

Moralsk Opprustnings sentrum i Caux i Sveits. »Mountain House«.

...KATASTROFE

Ego av begjær og krav som i dag er ved å styrte vår verden ut i en katastrofe av uant redsel. Etter mangfoldige års regelmessig kirkegang og deltaking i »kristelig virksomhet« blir man klar over at all denne kristelighet ikke har vært annet enn sentimentalitet og forkledd materialisme. I sannhet en sjokkerende opplevelse.

Man stilles overfor spørsmålet: er du villig til ubetinget å gjøre Guds vilje i en verden fylt av kompromiss og halvhet, villig til å avstå fra borgerlig sikkerhet, fast inntekt, kone og barn, eiendom og anseelse, dersom **dette** er det som kreves

av deg? Er du villig til å delta i oppbyggingen av en ny verden hvor handlingen springer ut, ikke av lysten til å ta, men av lyst til å gi?

Hver dag siden jeg kom hit ned har jeg vært på nippet til å pakke mine koffertene. Jeg har sagt til meg selv: dette er ikke noe blivende sted, hvorfor ikke reise til Paris eller Italia, så lenge pengene rekker og ha det festlig?

Men det er ingen enkel sak å reise herfra. Man holdes fast av det nye man har sett. Man har sett en ny mennesketype — intet mindre. Her går en flokk mennesker som har gitt alt: de har hatt høye stillinger, stor inntekt, vakre hjem. Nå mens konferansene i Caux varer, betjener de resepsjonen, gjør kontorarbeid, boner golv, serverer mat. Og når vinteren kommer, reiser de til Ruhr eller til gruvene i Sveriges

Norrland eller til det bombeberjete Hiroshima for å motarbeide kommunismen? Nei, for å vise det som er større enn kommunisme. For å lære fra seg den sannhet som de selv har erfart: når mennesket lytter, taler Gud; når mennesket adlyder, handler Gud; når menneskene forvandles, forvandles nasjonene.

I Caux lærer man at denne revolusjon kun kan begynne på én måte: jeg må begynne med meg selv.

Det var visjon over koret, sammensatt av mennesker fra en mengde nasjoner, som sto fram foran en japansk delegasjon på 72 medlemmer, hvorav mange fra regjeringen og den japanske stats-administrasjon, og sang: »Es muss alles anders werden.« Alt må bli annerledes. Men det koster å realisere det.

TRYGVE MONG